

Dokument nr. 8:2

(2004-2005)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad

Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om tiltak for å bekjempe kriminalitet

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne er meget bekymret for den stadig økende og grovere kriminaliteten i samfunnet. Utslag av dette ser vi alle, blant annet i forhold til de grove ranene i Oslo og store våpentyverier den siste tiden. Kriminaliteten koster samfunnet enorme ressurser både økonomisk og menneskelig. Terskelen for å benytte seg av vold synes stadig lavere, i tillegg blir volden stadig grovere. Barn raner både jevnaldrende og voksne uten at det følges godt nok opp fra politiets side. Samtidig koster hverdagskriminaliteten samfunnet og næringsdrivende enorme summer. Dersom institusjonene samfunnet har til å bekjempe kriminalitet, dvs. politi, rettsvesen og kriminalomsorg, ikke settes i stand til å reagere raskt og hensiktsmessig, vil utviklingen akselerere stadig raskere i gal retning. Dette er vi allerede vitne til innen enkelte innvandrer-, MC- og narkotikamiljøer. Mangel på inngripen i disse miljøene fører til at gjengjeldelse og selvtekt erstatter samfunnets verktøy.

Det er et stort samfunnsproblem at hverdags- og vinningskriminaliteten øker uten at politiet er i stand til å gripe inn. Det er ofte denne kriminaliteten som rammer folk flest. Bedriftene og de ansatte innen handel og dagligvarebransjen er vitne til denne typen kriminalitet så å si daglig. Selv om hver kriminell handling i og for seg kan være liten av omfang, er summen av denne kriminaliteten stor.

Gapet mellom det politi og rettsvesen har kapasitet

til å forfølge, og den kriminalitet som reelt skjer i samfunnet, har i dag blitt så stort at en av de viktigste samfunnspilarene i samfunnet – rettsstaten, er i ferd med å miste sin troverdighet og legitimitet hos folk flest. Det er dessverre ingen tvil om at den lave oppklaringsprosenten, de lave straffene, og de trege straffereaksjonene i Norge fører til at stadig flere ser en kriminell løpebane som et lønnsomt alternativ.

Folk flests manglende tro på samfunnets evne til å løse disse utfordringene vil bli den største samfunnsmessige og kriminalpolitiske utfordringen i tiår fremover. I dette ligger det også en fare for at det kan bli etablert borgervern av ellers lovlydige borgere, som ikke lenger vil se på at kriminelle fortsetter sin aktivitet, uten at det reageres. Dette er en utvikling Fremskrittspartiet verken kan, eller vil sitte stille og se på.

Forslagsstillerne mener man må vise handlekraft og ta grep før utviklingen kommer helt ut av kontroll. Det er i dag et problem at politiet fra politikernes side stadig får nye pålegg og signaler om at en viss type kriminalitet må prioriteres, uten at det følges konkret opp med ressurser. Dette ødelegger politiets muligheter til å bekjempe kriminaliteten. Det trengs en intensivert og løsningsrettet innsats for å bekjempe kriminaliteten i Norge.

Dersom en ønsker å redusere kriminaliteten mest mulig i forhold til de midlene som står til disposisjon, mener forslagsstillerne man må stille seg to grunnleggende spørsmål:

- Hva slags personer står for det meste av kriminaliteten?
- Hvordan skal man få hindret nyrekruttering til kriminelle miljøer?

Det er dessverre en kjensgjerning at ca. 10-20 pst. av de kriminelle står for mer enn 60 pst. av all krimi-

nalitet. Disse blir gjerne betegnet som gjengangere eller vanekriminelle. De det her er snakk om vil kunne være både personer som står bak typisk hverdags-/vinningskriminalitet, men også personer tilknyttet et mer eller mindre organisert kriminelt nettverk. Det sier seg selv at et massivt og omfattende fokus på denne gruppen vil kunne gi en vesentlig kriminalreducerende effekt. Dette fordrer imidlertid at man ikke bare prioriterer denne gruppen kun fra politiets side, men også gjennom hele straffesakskjeden, dvs. ved hurtig påtale, dom og påfølgende soning og oppfølging.

Den andre gruppen det bør fokuseres på er barne- og ungdomskriminelle. Det er viktig så raskt som mulig å ta tak i ungdom som kommer på skråplanet. Her er det om å gjøre å komme med en rask og klar reaksjon. Dette nødvendiggjør et omfattende samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Gjengangerkriminalitet

Det er etter forslagsstillernes mening avgjørende å få bukt med gjengangerkriminaliteten. Dette fordi vi vil oppleve en umiddelbar effekt i forhold til redusert kriminalitet, siden denne gruppen står for store deler av den kriminaliteten. At dette har noe for seg, har vi sett klart på områder hvor politiet og kriminalomsorgen har jobbet sammen; slik at disse har vært inne til soning eller vært innbrakt av politiet grunnet andre forhold i perioder hvor det erfaringsvis begås mye kriminalitet, som i påsken og andre høytider. Erfaringene var at når disse personene var ute av sirkulasjon, så fikk man en markant nedgang i vinningskriminalitet som innbrudd i hus og biltyveri, det vil si det som ofte betegnes som hverdagskriminalitet.

I forhold til mange av de personer som faller inn under denne gruppen vil det være et mål i seg selv at de fengsles, slik at ny kriminalitet forhindres. Samfunnet må klart vise at dersom man gang på gang begår kriminelle handlinger, er resultatet at vedkommende etter hvert vil tilbringe mer tid i enn utenfor fengsel.

Det er således avgjørende at denne gruppen prioriteres gjennom hele det strafferettslige systemet. Det hjelper lite med en ensidig satsing fra politiet hvis man ikke får prioritert disse sakene i rettsapparatet og kriminalomsorgen. Man må i forhold til gjengangere også vurdere ekstraordinære etterforskningsmetoder som avlytting mv. Fremskrittspartiet ser at det kan være betenkeligheter i forhold til slike etterforskningsmetoder, men mener likevel at de bør tillates.

Når det gjelder notorisk kriminelle gjengangere, mener forslagsstillerne at de kriminelle selv har valgt en karriere utenfor samfunnets normer og regler. Gjengangerne har dermed selv et valg i forhold til om de vil avslutte sin kriminelle løpebane. I motsatt fall må de akseptere at de kan utsettes for overvåking og inngripen fra samfunnets side. Har man befestet sin

kriminelle løpebane gjennom stadig nye kriminelle handlinger, må hensynet til samfunnets mulighet til å bekjempe den kriminalitet disse personene står for, gå foran deres krav om beskyttelse mot inngripen fra samfunnets kriminalitetsbekjempende institusjoner.

En må likevel ikke glemme at den innsatte bør gis mulighet til rehabilitering mens vedkommende soner. Ikke minst gjelder det en stor gruppe av de som er gjengangerkriminelle; de stoffavhengige. I forhold til denne gruppen vil ikke en ordinær fengselsinstitusjon kunne møte de utfordringer som stoffavhengighet medfører. Narkotikamisbruk er, i de fleste tilfeller, en selvpåført sykdom i likhet med alkoholisme. I likhet med kriminalitet begått i alkoholrus, skal man straffe kriminelle handlinger begått i narkotikarus på samme måte som om man ikke var påvirket jf. straffeloven § 45. Det kan sågar spørres om det i stedet bør være et moment i forhold til straffeskjerpelse og ikke bare et spørsmål om straffbarhetsbetingelser/straffritak. Imidlertid må en også erkjenne at man ikke kan straffe narkomane friske i forhold til avhengigheten. Det er viktig at man legger til rette for og vurderer egne institusjoner for soning og oppfølging av personer med store rusproblemer.

Barne- og ungdomskriminalitet

Det er i det lange løp avgjørende at man hindrer rekruttering til kriminell virksomhet. Primært er det en oppgave for foreldrene å hindre at deres barn velger en kriminell løpebane. Det er i familie og nærmiljø som skole mv. at man får sine verdigrunnlag og lærer forskjell på ditt og mitt, samt rett og galt. Dessverre er det ikke alle som får med seg disse grunnleggende verdiene. Derfor er det nødvendig at samfunnet går inn med sanksjoner og virkemidler.

Forslagsstillerne er oppmerksom på at Regjeringen har jobbet og jobber med denne problematikken, men at det er behov for å satse enda mer og bredere. Å sette mindreårige i ordinært fengsel er ingen god løsning for å få dem ut av en kriminell løpebane. Det er eksempelvis en langt bedre løsning å etablere lukkede institusjoner i regi av barnevernet. Skal man greie å snu den negative trenden hos mindreårige kriminelle, må de plasseres i institusjoner hvor de lærer grunnleggende verdier og normer som er gjeldende i det norske samfunnet. I tillegg trenger noen av disse barna også et psykiatrisk tilbud. Institusjoner av en slik karakter har med hell vært brukt både i USA og i England. Det er derfor ingen grunn til å ikke gjøre slike forsøk her i Norge. Dette er uansett en bedre løsning enn å sette barn i fengsel.

Utstyr

Forslagsstillerne vil peke på at om man skal ha et effektivt og moderne politi, må de ha utstyr som står i sammenheng med den tid og de utfordringer de står overfor. Flere steder sliter politiet med utrangert og

dårlig materiell. Dette går ut over både arbeidsmiljø og effektivitet. Fremskrittspartiet ønsker derfor at politiet moderniseres materielt. Alle tjenestebiler bør blant annet utstyres med bærbare IKT-løsninger. Dette vil i stor grad kunne effektivisere politiets arbeid. Med slike løsninger vil politibilene fungere som sentraler med online-oppkobling til de viktigste av politiets registre. Et slikt tiltak vil i stor grad også kunne føre til at rapporteringsrutiner og loggføringer blir bedre, og ikke minst skje raskere.

Forslagsstillerne er videre bekymret for kvaliteten på politiets bilpark. Flere av politiets kjøretøy vil ha problemer med å komme igjennom elementære tekniske kontroller. Dette er uholdbart. Politiets bilpark bør oppdateres kontinuerlig med en rullerende utbytting i løpet av en femårsperiode.

Forslagsstillerne finner det videre underlig at staten skal betale avgift til staten. Dette medfører kun økt byråkrati, samt at politiet får økte utgifter mens Finansdepartementet får pengene. Det er meningsløst at politiets ressurstilgang skal begrenses fordi staten skal ha penger av seg selv. Fremskrittspartiet ønsker å innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet. Dette vil være langt mer hensiktsmessig, og til en fordel for kriminalitetsbekjempelsen siden det reduserer politiets totale kostnader.

Bemanning/sivilt ansatte

Forslagsstillerne er opptatt av at de som har tatt en politifaglig utdanning skal kunne utøve det yrket de er utdannet til. Det er en rekke oppgaver politiet i dag utfører som er av en mer rutinemessig og administrativ art, enn politifaglig. Fremskrittspartiet mener det vil være en mer hensiktsmessig utnyttelse av ressursene og kompetansen at man i langt større grad benytter sivilt personell til slikt arbeid. Sivilt ansatte vil også på mange felt faktisk kunne ha bedre forutsetning og spisskompetanse mht. å løse en del av de oppgavene politifolk i dag utfører. Det foreslås derfor at det utarbeides en plan for bedre utnyttelse og arbeidsdeling mellom sivilt ansatte og politifaglig personell, samt en opptrappingsplan i forhold til å bruke sivilt ansatte. Et praktisk eksempel er om man i større grad benytter lydopptak ved politiavhør så vil det kunne være hensiktsmessig og ressursbesparende at sivilt personell skriver ut avhøret senere. Dette fordrer imidlertid at man får moderne teknologi som man enkelt kan benytte, og vil derfor kreve noe investering i nytt utstyr.

Det bør kunne stilles krav til ledere i politiet. I dag blir politimestrene ansatt som embetsmenn. Det er ikke tvil om at politimestrene har et meget sterkt arbeidsrettslig vern på grunn av dette. Ordningen med politiembetsmenn er en avleggs og gammeldags ansettelsesform sett i forhold til den funksjonen politimestrene i dag har. Dette systemet skaper et uforholdsmessig sterkt oppsigelsesvern i forhold til andre

lederstillinger innen offentlig sektor. I et moderne politi har denne ordningen derfor lite å gjøre. Dette ser man blant annet ved at den øverste stillingen for politiet, politidirektøren, ikke er embetsmann.

Det er videre etter forslagsstillerne mening uttrykt at de politistudentene som uteksamineres fra Politihøgskolen får jobb. Det er uholdbart at man ikke skal utnytte denne arbeidskraften når samfunnet har investert i politiutdannelsen. Urimeligheten blir enda synligere når nyutdannede politistudenter må ta andre jobber eller gå arbeidsledige samtidig som man har et udekket behov av polititjenestemenn og -kvinner. Særlig siden kriminaliteten i stadig større grad griper om seg og blir mer kompleks.

For å hindre slike problemstillinger senere, og for å ha et mer langsiktig fokus på kriminalitetsbekjempelse, bør det utarbeides en opptrappingsplan for politibemanningen i et fireårs perspektiv. Dette er en plan som kontinuerlig bør rullere for å få en best mulig utnyttelse av samfunnsressursene. På denne måten vil samfunnet unngå at ferdig utdannende politistudenter går ledige mens politidistriktene ikke har midler til å fylle ledige politistillinger. Forslagsstillerne viser til at en slik plan allerede er iverksatt i Sverige.

Ambassadevakthold

Politiet i Oslo har ansvar for sikkerheten rundt ambassader, og ved statsbesøk. Regnskapstallene for utgifter til livvaktjeneste og ambassadevakthold var mer enn 195 mill. kroner i 2002, og pr. 30. september 2003 var utgiftene på over 211 mill. kroner. De høye kostnadene knyttet til dette vaktholdet fører til at Oslopolitiet har måttet nedprioritere andre oppgaver, herunder forebyggende tiltak og kampen mot hverdagskriminalitet. Dette er med andre ord en uholdbar situasjon.

Vakthold ved ambassader og under statsbesøk er prioriterte oppgaver. Det er imidlertid ikke en ren politifaglig vurdering som ligger bak det relativt høye nivået på vaktholdet som er etablert i forbindelse med ambassadene. Det er liten tvil om at hensynet til relasjonene til utenlandske ambassader og de land de representerer, ikke er en uvesentlig faktor.

Forslagsstillerne foreslår på bakgrunn av dette at ansvaret og kostnadene ved ambassadevakthold i sin helhet bæres av Utenriksdepartementet, men utføres av politiet.

Politimetoder

Det er nødvendig å gi politiet det verktøy de trenger i forhold til å få bukt med både organisert kriminalitet og gjengangerkriminalitet. I forhold til organisert kriminalitet har politiet fått mulighet til å benytte seg av ekstraordinære etterforskningsmetoder som avlytting mv. Forslagsstillerne mener det er gode

grunner til at man også skal få benytte slike etterforskningsmetoder i forhold til personer som har blitt dømt gjentatte ganger for kriminelle handlinger, hvor det er grunn til å tro at vedkommende vil begå nye kriminelle handlinger. Det fremmes derfor forslag om at man skal kunne benytte slike metoder overfor kriminelle som er dømt til betinget eller ubetinget fengsel for mer enn tre straffbare forhold etter straffelovens bestemmelser i løpet av en ti-års periode. Forslagsstillerne vil også tillate såkalt provokasjon i forhold til denne kategorien kriminelle. Selv om provokasjon er et omdiskutert virkemiddel, vil det etter Fremskrittspartiets oppfatning bare vise at man har befestet en forbrytersk vilje, dersom man for eksempel på forespørsel sier ja til å selge narkotiske stoffer til en politimann som opptrer som provokatør.

Forslagsstillerne mener man i større grad må ta innover seg at terroren nå har kommet til Europa. Man kan ikke lenger være blåøyd og tro at det som skjedde i Madrid ikke kan skje i Norge. Norge er ett av landene som er nevnt av Osama Bin Laden som mulig terrormål. På et tidlig stadium av etterforskningen etter terrorangrepet i Spania ble det fra enkelte hold vist til at en av de gruppene som ble etterforsket, skal ha forsøkt å etablere seg også i Norge.

Det er for sent å være føre var når en bombe først har gått av. Vi kan ikke havne i en situasjon hvor manglende verktøy hos politi og overvåkningstjeneste fører til terrorangrep som kunne ha vært oppdaget. Forslagsstillerne mener at man i saker som har med rikets sikkerhet å gjøre må kunne tillate rom- og kommunikasjonsavlytting. Man må i den sammenheng også ta innover seg at grupper som tilsynelatende står bak "alminnelig" organisert kriminalitet også kan stå bak finansiering av terror.

Forslagsstillerne vil vise til behandlingen av Ot.prp. nr. 61 (2001-2002) om bekjempelse av finansiering av terrorisme og FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373 samt Innst.O. nr. 70 (2001-2002) hvor Fremskrittspartiet ønsket å tillate romavlytting i slike tilfeller, men ble stående alene. Etter terroranslagene i Spania har imidlertid Arbeiderpartiet og Høyre gitt signaler om at de vil vurdere dette på nytt.

Domstolene

Det er avgjørende at domstolene raskt behandler saker som gjelder områdene ungdomskriminalitet og gjengangerkriminalitet. Det er en rask reaksjon gjennom hele strafferettspleien som er noe av oppskriften på suksess i bekjempelsen av denne typen kriminalitet. Fremskrittspartiet ønsker derfor en klar prioritering av disse gruppene, og at man dermed fraviker «køprinsippet» på dette området. Det er videre viktig at man har en mest mulig effektiv utnyttelse av domstolens ressurser. I dag tar en del mindre saker, som typisk også er gjengangerkriminalitet, uforholdsmessig lang tid i forhold til den enkelte forbrytelses grov-

het. For mindre alvorlig hverdagskriminalitet bør flere saker kunne avgjøres med en fagdommer (i likhet med det som gjøres ved forhørsrett) hvor strafferammen ikke overstiger to år.

Kriminalomsorgen/fengsel

Forslagsstillerne viser til at Fremskrittspartiet ved flere statsbudsjettbehandlinger har påpekt behovet for flere soningsplasser. På denne bakgrunn har det vært fremmet flere forslag om mulige løsninger for å få ned soningskøen i Norge. I denne sammenheng kan nevnes kjøp av fengselsplasser i utlandet og midlertidige flytende fengsler. Forslagsstillerne ser behovet for fleksibilitet i forbindelse med en økning i fengselkapasiteten og forventer at Regjeringen vil fremme de nødvendige forslag for å løse dette problemet på kort og lang sikt.

Forslagsstillerne registrerer videre problemet med den lange soningskøen. Forslagsstillerne mener det her må tilføres ressurser slik at lovbyreren raskt får gjort opp for seg. Det er i tillegg viktig at man, spesielt for dem med lange dommer, får ressurser til å kunne gi soningen et innhold. Fremskrittspartiet viser til at selv med en økt satsing på dette feltet så har ikke Regjeringen evnet å få bukt med den stadig voksende soningskøen. Soningskøen er en av de offentlige køene som er mest uheldig for samfunnet. Den rammer domfelte, offer og samfunn. Det blir ofte vanskelig å få seg jobb eller bli rehabilitert mens man venter på soning. Alternativet kan derfor bli at domfelte begår ytterligere kriminelle handlinger mens vedkommende venter på soningsplass.

Det er derfor avgjørende at det iverksettes umiddelbare tiltak for å få gjort noe med soningskøen. Forslagsstillerne vil at man på nytt vurderer å leie inn flytende fengsel for en kortere periode for å fjerne restansene. Slike flytende fengsler har vært i bruk i Sør-England og New York med stor suksess. Denne typen fengsler som også i større grad ivaretar sikkerheten er sågar bedre likt av innsatte så vel som de ansatte.

Det må også arbeides videre med og vurdere økt bruk av modulfengsler. Det er heller ingen grunn til å vente med å igangsette byggingen av allerede ferdig prosjekterte fengsler, slik som det nye fengselet i Halden.

Forslagsstillerne tar sterkt avstand fra Regjeringens økte strafferabatt på 5 og 10 dager. Forslaget står i sterk kontrast til Regjeringens såkalte ambisjon om å straffe gjengangerkriminelle hardere. Forslaget virker tvert imot til det motsatte, samtidig som det provoserer folk flest. Totalt sett er denne strafferabatten svært skadelig for folks respekt for den norske rettsstaten.

Forslagsstillerne viser til at Norge har en stor gruppe utenlandske borgere som i dag soner i Norge. Dette i en situasjon hvor Norge har stor mangel på so-

ningskapasitet. Forslagsstillerne vil derfor at man der det er mulig sørger for at utenlandske borgere soner i sitt hjemland. Dette kan gjøres ved at Norge leier fengselsplasser i deres hjemland. En slik ordning vil skape mindre press på et underbemannet norsk fengselsvesen som attpåtil har stor kapasitetsmangel. Kostnadene ved slik soning vil dessuten i mange tilfeller være langt lavere enn ved soning i Norge.

Forslagsstillerne vil også åpne for andre løsninger som kan få ned soningskøen. I mange tilfeller er det personer med svært korte dommer som står i soningskø. For slike korte dommer, hvor blant annet behovet for konkret rehabilitering ofte ikke er til stede, vil Fremskrittspartiet åpne for at private skal kunne bygge og drive fengsel etter nærmere fastsatte sentrale retningslinjer.

Videre bør arbeidet med å benytte nedlagte forsvarsanlegg til fengsel intensiveres. Det er flere slike anlegg som innen kort tid bør være klare for å romme lavrisikofanger, og andre fanger med kortere dommer.

Forslagsstillerne mener at en utvidelse av fengselskapasiteten blant annet bør kunne baseres på at private gis mulighet til å bygge/ombygge og leie ut til kriminalomsorgens drift. Det vises i den anledning til blant annet Budsjett-innst. S.nr. 4 (2001-2002). Forutsetningen er at byggene utformes etter myndighetenes spesifikasjoner for å sikre oppsatte mål i straffegjennomføringen. Selv med de ovenfor nevnte forslag vil det på kort sikt være behov for andre tiltak for å få bukt med gjengangerkriminelle. Forslagsstillerne mener man i sterkere grad bør prioritere at gjengangere får soningsplass.

Forslagsstillerne mener videre at soningsforholdene må strammes inn. Særlig gjelder dette bruk av permisjoner og prøveløslatelser. Forslagsstillerne registrerer at det å slippe ut før endt soning er mer en hovedregel, enn noe man innrømmes etter å ha vist seg skikket gjennom god oppførsel. Videre må man bli langt mer kritisk til prøveløslatelser og permisjoner når det gjelder personer som er, eller har vært knyttet til organiserte kriminelle miljøer. Man bør også benytte ny teknologi som elektroniske kontrollsystemer når personer skal ut på prøve eller permisjon.

Oppfølging

Innsatte som sliter med rusmisbruk og psykiatriske problemer må bistås. I dette arbeidet er det avgjørende med tverrfaglig oppfølging. På samme måte må straffedømte med lav funksjonsevne grunnet lettere psykiske utviklingshemninger og/eller personlighetsforstyrrelser få et tilfredsstillende habiliteringsstilbud.

Det er behov for å tenke tverrsektorielt innen strafferettspleien. Det kan eksempelvis ikke være slik en person som stadig begår kriminelle handlinger blir

ansett for å være for syk til å straffes, men for frisk til å bli lagt inn. Dersom det ligger kriminelle handlinger til grunn så må justissektoren ta ansvar for en oppfølging av disse personene i samarbeid med andre sektorer og eventuelt private. Forslagsstillerne ønsker derfor at Regjeringen legger frem en proposisjon om dette i løpet av 2004.

Det bør i denne sammenheng også i større grad fokuseres på oppfølging etter endt soning. Ikke bare i forhold til rusproblemer, men også andre utfordringer. Det vil utvilsomt være tjenlig for samfunnet at de løslatte får ulike tilbud om jobb eller kan skoleres slik at de hjelpes til et annet alternativ enn å fortsette på en kriminell løpebane. Med en mer helhetlig innsats her vil man kunne redusere tilbakefallsprosenten vesentlig i forhold til flere typer kriminalitet.

Oppsummering

Det trengs en helhetlig og målrettet kamp mot gjenganger- og ungdomskriminalitet. Dette oppnås bare dersom politiet, rettsvesen og kriminalomsorg gjennom en koordinert innsats, prioriterer disse gruppene gjennom hele straffesakskjeden, samt sørger for tilstrekkelig oppfølging etter endt soning. I første omgang må også politiet utstyres med moderne og fremtidsrettede metoder som setter dem i stand til å oppklare kriminaliteten. Utviklingen av nye kommunikasjonsmetoder og et stadig grovere kriminelt bilde gjør at politiet må utstyres med metoder og verktøy som gjør at de hele tiden ligger foran de kriminelle. Dette forutsetter blant annet at politiet får tilgang til etterforskningsmetoder de kriminelle ikke kan stå imot, slik som provokasjon. Dette handler også om at politiet ikke må stå tilbake for de kriminelle i forhold til teknisk utstyr.

Det er minst like viktig at landets politidistrikt er fullt ut bemannet og klare til operativ tjeneste for å bekjempe kriminaliteten. Det er både ulogisk og håpløst at ferdig uteksaminerte politistudenter skal gå ledige mens ledige stillinger i politiet står vakante. Når staten selv både er arbeidsgiver og er den som bestemmer antallet på politistudenter er det ingen grunn til at det fremtidige behovet for politifolk avspeiles i antallet studieplasser på Politihøgskolen.

I en situasjon hvor Stortinget ikke bevilger de nødvendige midlene til politiet, og hvor det generelt mangler ressurser til å kjempe mot kriminaliteten er det også meningsløst at politiet innenfor sine egne budsjetter skal koste ambassadevakhold. Dette er en særegen nasjonal oppgave og som derfor må finansieres av andre budsjetter enn politiets.

Det er en alvorlig utfordring for landet at vi lar domfelte kriminelle gå løs blant folk flest. Dette er et hån mot ofrene for kriminelle handlinger, og et kraftig signal til de kriminelle at samfunnet ikke tar lovovertrædelser alvorlig. Det må umiddelbart iverkset-

tes løsninger som fjerner soningskøene raskt og effektivt.

Ordinære fengsel er ingen fullgod løsning for barne- og ungdomskriminelle. Disse har helt andre behov enn voksne kriminelle. Det er også svært viktig at det settes inn ressurser for å unngå at den kriminelle løpebanen får utvikle seg.

Det er også flere andre grupper domfelte som har behov for særskilt bistand for å hjelpes ut av et liv fylt med kriminalitet. Dette gjelder spesielt rusavhengige.

Tilliten til det norske rettsvesenet er tynnslitt. Forslagene som fremsettes vil forhåpentligvis kunne rette noe av den uretten samfunnet har påført landets loydlige borgere gjennom en feilslått kriminalpolitikk. Det kanskje aller viktigste er å sørge for at kriminelle personer sitter i fengsel den tiden de er dømt til å sone. Det innebærer at det umiddelbart må bli slutt på praksisen med fremskutt prøveløslatelse og sleppendte bruk av permisjoner.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen:

1. Legge frem en helhetlig opptrappingsplan for politipersonell sett i et fireårsperspektiv. Som en del av planen skal det inngå en opptrappingsplan for bruken av sivilt tilsatte i politiet for å frigjøre politiutdannet personell til politifaglig arbeid.
2. Målrette innsatsen mot kriminalitet ved å prioritere en massiv innsats, samt oppfølging, overfor ungdoms- og gjengangerkriminelle gjennom alle ledd i straffesaksjeden.
3. Så raskt som mulig fremme de nødvendige forslag til lovendringer som er nødvendig for å kunne benytte såkalte utradisjonelle etterforskningsmetoder som avlytting og provokasjon.
4. Fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at politiet kan benytte rom- og kommunikasjonsavlytting i saker som gjelder rikets sikkerhet, terror og grov organisert kriminalitet.
5. Overføre det økonomiske ansvaret for ambassadetakholdet ved de utenlandske ambassadene i Norge til Utenriksdepartementet og fremme de nødvendige forslag herom for Stortinget.
6. Oppheve ordningen om at politimestre ansettes eller er ansatt som embetsmenn, og fremme de nødvendige forslag herom.
7. Så snart som mulig legge frem forslag om en vesentlig skjerpning av straff for vold mot offentlig tjenestemann.
8. Intensivere og forsere arbeidet med et fellesnordisk vitnebeskyttelsesprogram, og fremme de nødvendige forslag for Stortinget.
9. Legge frem en plan med kostnadsberegninger for en rullerende utskifting av politiets kjøretøy i et femårsperspektiv. Hvert politidistrikt skal sikres tilstrekkelig antall tyngre armerte kjøretøy, samt lettarmoring/sikring av øvrige utrykningskjøretøy.
10. Om en kostnadsberegnet plan for opprustning og modernisering av politiets IKT-utstyr.
11. Innføre avgiftsfritak på politiets tjenestekjøretøy, og fremme de nødvendige lovforslag om dette for Stortinget.
12. Sikre fremskutt lagring av våpen i samtlige utrykningskjøretøy i samtlige politidistrikt, samt en plan for opprustning av våpenutstyr slik at hver enkelt tjenestemann sikres personlig våpen. Og videre sikre at den enkelte tjenestemann selv skal kunne velge om han vil benytte maskinpistol/tohåndsvåpen eller pistol/revolver dersom væpningsordre først blir gitt.
13. Utrede og igangsette forsøk med å la utenlandske statsborgere sone i sitt hjemland ved at kriminalomsorgen leier fengselsplasser i vedkommendes hjemland, og fremme de nødvendige lovendringsforslag herom.
14. Igangsette tiltak for at gjengangerkriminelle prioriteres inn til soning og at man i praksis også soner en lengre del av den utmålte straffen.
15. Fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at tingretten settes med kun én fagdommer, som i forhørsretten, i saker hvor strafferammen kun er fengsel i inntil to år.
16. Igangsette arbeidet med å opprette egne institusjoner for barne- og ungdomskriminelle for særskilt oppfølging, og fremme forslag om dette for Stortinget.
17. Fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at man i større grad skal kunne benytte tvang kombinert med avrusing/behandling overfor kriminelle med store rusproblemer, samt at man oppretter egne avdelinger med egnet oppfølging for sterkt rusavhengige som soner fengselsstraffer.
18. Umiddelbart stanse særordningen med fremskutt prøveløslatelse på henholdsvis fem dager for de med dommer lavere enn 90 dager, og ti dager for de med lengre dommer.
19. Ytterligere innskjerpe praksisen i forhold til permisjoner og prøveløslatelser. Samt fremme forslag slik at gjengangerkriminelle og de med lengre dommer for alvorlig kriminalitet, ikke får mulighet til slik prøveløslatelse eller permisjon før man har sonet mer enn fire femtedeler av dommen.
20. Igangsette arbeid for at man skal kunne foreta

elektronisk merking og overvåkning av kriminelle som er ute på permisjoner og prøveløslatelser og fremme nødvendige forslag om dette for Stortinget.

21. Utrede forskjellige alternative ordninger for hvem og hvordan man skal avgjøre om en person skal få permisjoner eller prøveløslatelse. Herunder om slike avgjørelser bør vurderes og foretas av et uvalg bestående av både representanter

fra politi og representanter for kriminalomsorgen. Forslag til alternative ordninger legges frem for Stortinget innen utløpet av denne sesjonen.

22. Utrede forslag til lovpålagte kontaktfora mellom de enkelte kommunene og de lokale politi/lensmannskontorer for å få en samkjørt, forpliktende og helhetlig fokus for bekjempelse av kriminaliteten i området.

4. oktober 2004